

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és esütőkön. Előfizetni helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-károlyi ház első emeletében, egyéltől pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivintató példányok iránt csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek s pontosan és jutányosan közöltetik.

Teljes számú példányokkal még szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezések, előléptetések's névmagyarítás; a' tiszavölgyi társulat alakító gyűlése egész terjedelmében's az egyesületi szerződés az általa-írtak sorozatával; borsodmegyei új tisztikar névsora; hontmegyei közgyűlés; budapesti napló; egyesületi közlemények.)

Amerika. (Whitney vasutvállalata; Amerika városainak különféle nevezetei.)

Spanyolország. (Válaszfelirati ügyben ingerült hangulatú viták a' képviselőknél.)

Franciaország. (Válaszfelirati vitakozások vázlata; a' spanyol királynő férjesülési ügye; a' miniszterség szalárd állása; az orosz kath. üldözöttes'e a' lengyel emigratio).

Portugália. (Cortes-megnyitás; a' trónbeszéd névezeteseb pontjai.)

Olaszország. (A' propaganda fényes ünnepélye Rómában.)

Felgy hírek.
Ertesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ó es. 's ap. kir. f. évi jan. 17kelegfensőbb elhatározata következtében báró V ó c s e y Alajost, nemes P l a t h y Dienest és báró S a h l h a u s e n Lipótot a' es. k. Terezanium növendékeit es. k. apródokká kinevezni, az alsó-magyarországi megüritelt főbánya-grófsági ülnök- és főerdőmesterei állomásra B a l a s i c Manó idriai főerdőszemlést érdemesitert, továbbá Z a c h János szeredi ellenörökűdő sómászamestert nyugalmazni, végre S i n g e r Ervérek, t. i. Lipót pesti kereskedő, Lajos, Feldmaier Antal ur meghatalmazottja, és János szintannak könyvvezetője vezetéknevének D a l n o k y'ra változtatását kegyelm. megengedni méltóztatott.

A' nm. magy. kir. helyt. tanácsnál T a l l i á n Sándor előléptetése által ürességbe jött valóságos fogalmazói állomásra ettér-káresai G e ö r c h Hugo eddigi díjas fogalmazó gyakornok lónkinevezve's az által megüritelt díjas fogalmazó gyakornoki állomás B o r s i o z k y Flórián eddigi iktatói általán gyakornokra ruházottat.

A' tiszavölgyi társulat 31k vagyis alakító gyűlése. Január 26kán elnök ó nmlga megnyitván az ülést a' megbízott választvány jelentését tízé ki tanácskozás tárgyául. E' választványi jelentés pedig következő:

Tisztelt gyülekezet! Folyó év január 22kén tartott ülésből levén kiküldetve a' Tiszavölgy czélba vett szabályoztatását érdeklő minden kérdés felől előkészítéssel véleményny adni, megbízatásunkban eljárunk, 's tanácskozásink eredményét következő javaslatban van szerencsénk benyújtani. —

Mielőtt azonban annak részletes birálatába boesátkoznék a' tisztelt gyülekezet, szükségesnek látjuk eljárásunk eredményeinek igazolására következőket megjegyezni:

Széttekinténk a' téren, melyre állítva vagyunk's mérlegezve minden körülményt, nem lehet nem látnunk, miképp mind azon bizodalmat gerjesztő szándék mellett, mi kormányunknak a' Tiszavölgy-szabályozásra intó felhívásában's a' költséges előmunkálatok felsőbb megrendelésében nyilvánul; másfelől mindazon férfias készség's általános buzgóság mellett, mellyel ezen fölhívás az érdeklélt vidékeken fogadtaték's mindenütt hó pártolással ápolaték, minek egyik elmagyarázhatlan jele a' szép számban öszszesereglett képviselők gyűlékezete, mind ezek csak reményekre nyújtának a' választványnak kilátást, semmi esetre pedig nem adhattak még elegendő felbátorítást, hogy azon ügyet, mellynek sikereért annyi kebel hón buzog, a' cselekvés mezejére mielőbb átvezethesse. Ehez járult még azon aggodalom is, melly nem csekély figyelmet érdemlőnek mutatkozék, miszerint a' vidéki társulatok helyenként már huzamos idő óta megalakítva, mozoghatásuk irányát e' gyülekezet végzéseitől várják, 's méltó a' félelem, nehogy a' meszse ágazó társulati gépezet hosszas vesztéglése, vagy lassu megindulása kifáraszsa a' várokozásban elszibbadó tagokat's lankadásra silyeszse azon buzgóságot, mellyhez a' közhazának annyi reményei méltán csatlakoznak. Adja végre mindezekhez a' tiszt. gyülekezet azon végkörülményt, hogy mérlegbe vetve a' tehetősegi kört is, mellyben a' képviselők testületének az elejökbe szabott utasításnál fogva küldőji legjobb szándéka mellett most mozognia lehetett, ugy találtuk, hogy a' kiszabott körben olly valamit, mivel közelebből ügyünket a' cselekvés mezejére vihetjük, tenni egyáltalában képesek nem vagyunk. —

Érezük ellenállhatlanul, hogy tennünk kell határozó lépést most, vagy tán soha. Ezt követelék tőlünk önléltünk's azon szellemi ragaszkodás, mellyet hazánklaiban ez ügynek megnyerni kikerülhetlen szükség gyanánt állott előtünk. —

Illy helyzetben, hol ennyi ellenkező körülmény levívásán kelle adni életet az ügynek, mellynek sikerítése kezzeinkbe téteték le, nem vala más ösvény előtünk, mint

megóva küldőink csatlakozási's rendelkezési szabadságát, eltérni azon ösvényről, hol mint képviselők állunk's egyediségünket vetve a' mérlegbe saját birtokunkat nyújtani biztosítékul addig is, míg küldőink tiszta szándékukhoz's buzgóságukhoz mért cselekvéseinkhez kétségbevehetlenül csatlakozni fognak.

Igy lón tisztelt gyülekezet, hogy az ügy azon térre téteték át, hol mi már mint vidéki egyesületek képviselői többé nem állhatunk, de állunk ugy egyedileg mint a' „Tiszavölgy-szabályozásra alakult társulat,“ mert csak így mutatkozott előtünk a' lehetőség, hogy a' jelen év nagyszerű törekvésinkre részt elveszve nem leend.

Meg vala így vetve az alap, megléve az első lépés, mellynél megállunk nem lehet. Mert ha e' gyülekezet a' meszse terjedő társulati gépezetet annyira legalább nem műszerezi, hogy a' további mozoghatás lehetővé váljék: az egyes részek szükségképeni vesztéglésében az egésznek élete el van fojtva. Be kelle azért ereszkednünk a' műszerezés (létegesítés, organizatio) azon kérdéseinek eldöntésébe, melly nélkül a' további mozoghatás az elfogadott egyesületi téren lehetetlen lett volna. Gondosan ovakodtunk azonban mind azon kérdések mostani eldöntésétől, mellyek meghatározása későbbre halasztható; kötelességünknek érezve a' formaszert megócsa ezután alakulható vidéki társulatok tehetőségének's befolyásának minél tágabb tért fenmagyni.

Ezek előrebocsátása után, alulirt választvány kiküldetésének megfelelni oajtvá, mielőtt annak küllőabzó részleteibe boesátkoznék, a' fenforgó esetben czélhoz vezethető működési módok közt kivánt széttekinteni's azon alakot igyekezett föltalálni, mellyet magára ölteni kell azon ügynek, melly itt küldőjünk szeméi előtt lebeg a' végből, hogy a' sikerhez nem csupan hiú remények, hanem józan számítás szerinti valószínűség is mutatkozék.

Ezen tekintetekből indulva, a' választvány figyelmének mintegy önként és magától a' száznak, mellyben élünk, legjótökonnyabb szülöttére, az egyesületi szellemre's azon erőre kelle irányulnia, mellyet ez méhében hord, valahol csak olly tárgyakra alkalmaztaték, mellyek természeté a' működés ezen fajával benső ellentétben nem áll. Illyen tárgynak tartja e' választvány teljes joggal a' Tiszavölgy rendezését; mert akár azt tekintsük, hogy a' vállalat nagyszerűesé egyesek erejét meghaladja, míg az általa érintett érdekek szétágzása sikeres magány-működést lehetlenné tesz; akár pedig arra figyelmezzünk, miképp honunk körülményei között, 's olly czélokra fordítható országos közjóvedelmek híjánában, jelen vállalat nem hasonlítva egyéb közlekedési eszközök- mint vasutak vagy csatornához, arra sem nyujt kilátást, hogy nyereszkedő tőkék foglalkozási mezeje lehessen; ezebből meg kelle győződnie a' választványának, hogy ez ügy az egyesületi munkásságnak legsajátabb tere; sőt ez egyedül azon ut, mellyen a' czél elérhető még azon esetben is, ha az ország pénzügyi's teherviselési viszonyai már czélszerűleg el volnának rendezve. Ugyanis a' vizek által elborított földek birtokosainak pénzerejét igénybe venni, a' közállománynak azon szerencsés helyzetben is mulaszthatlan föladatai közé tartoznék, ha csak a' nép egyik osztályának vagyonságát a' másikkak rovására előmozdítani nem lenne szándék. 'S ha ez így van a' miénknél kifejtettebb állapotokban: mennyivel természetesb, hogy hazánk mostani helyzetében, nem csupan azoknak, kiket a' dolog közvetlenül érdekel, pénzerejét, hanem azon erkölcsi és szellemi erőt is lehet sőt kell használni, melly több egyenlő érdekek szövetkezésében rejlik, 's mellyel, ha az kellő alkalmazást nyert, sem hatály, sem eredmény tekintetében a' közállományi működés felérni nem képes. —

Illy elvekből indulva nem tévívázhat alulirt választvány kimondani, miszerint a' fenforgó ügyben a' társulati működés azon emeltyű, melly kellelőleg alkalmazva, bizonyos sikerhez vezethet.

És midőn a' választvány a' társulati eszme miképeni alkalmazhatását venné vitatás alá, fölmerült azon kérdés is: milly eljárással szerzettessék meg az egész vállalat végbehajtására megkivántató pénzüszveg's ez miképp kezeltesék? Melly alkalommal minden idevágó körülménynek gondos megfontolása után egytetemes meggyőződésékként következőkben állapotott meg a' választvány:

Annak előleges kijelentése után, hogy a' Tiszavölgy rendezése alatt ezen választvány azon folyókat és moesárokat érti, mellyek a' Tiszával közvetve vagy közvetlen

kapcsolatban állanak, el lón ismerve mindenek előtt, miképp a' kérdésben forgó nagyszerű czélt hasonlag egyéb gyakorlati feladatokhoz másképp nem érhetni el, mint ha a' siker minden kellekei előre megszerzetetvén, a' szükséghez képest minél czélszerűbben el is rendeztetnek.

Mi már e' kellekeket illeti, azokat következőkben találhatni fel: 1) a' szükséges pénzerő előállításában, 2) czélszerű műtani terv létezésében, 's végre 3) a' czélnek minél inkább megfelelő végrehajtási rendszerben.

Figyelmeztve az első kellekre következő nézetekben pontosultak a' vélemények:

1. Hogy a' Tisza kártékony árja korlátoztatására irányandó munkálatoknak nem kelle kirekesztőleg az érdeklélt birtokosok költségeire történni, mert a) ezen folyam az ország kereskedelmi és közlekedési fővonalainak egyikét képezvén, a' rendezési költség a' hon lakosainak csupan egy részére méltányosan nem hárrítható; b) mert az ország száraz közlekedéseinek megmentése's jobb karba helyezése a' vizek árjainak korlátozását föltételezi, efelett a' közállomány ezen munkálatok által stratégiai, közegészségi és általános közjólléti tekintetben is közvetlen érdekelve van; c) mert különösen a' királyi kincstár, sóbül eredő jóvedelmeit tekintve, mennyiben ezen munkálatok a' folyam hoztát nevezetesen megrövidíték, nem megvetendő költségmegtakarításra nyervén kilátást, ebből az ország lakosira is nevezetes haszon háramolhatnék. Miknél fogva

2) a' választvány véleménye az, hogy a' felemelt sóári pénztárból adandó segedelem kieszközölése már annál fogva is kísértessék meg, mert ez az ország törvényei által olly köz czélokra rendelteték, és mivel a' czélba vett vállalat mellett az ország igen tetemes része az elsorolt tekintetekből közvetlen érdekelleték; és annak folytán

3) közös lón arra nézve is a' meggyőződés, hogy ó es. kir. felségénél, a' közállománynak mint illyennek, a' mondott költségekben az igazság és méltányosság arányában részvéte, alázatosan és haladék nélkül kikérendő — hogy

4) továbbá igénybe veendő az illető törvényhatóságoktól azon természetbeni közmunka, mellyet a' törvények vagy általában, vagy a' mennyiben a' czélba vett rendezés által urbéri földek is árvizektől mentesítetnének, olly czélokra fordíttatni engednek; 's hogy mindezeknél fogva

5) noha ezeket tekintve az árvizeknek kitétetett földterületek birtokosait csak azon költségviselés illetheti, melly a' közállományi részvéten's a' törvény-engedte közmunkák használatán felül még fenmarad, mindazáltal a' választvány ingatlan meggyőződése szerint a' Tiszavölgy rendezése mind a' partbirtokosoknak mind az egész hazának annyira érdekében fekszik, miszerint az, még azon esetben is végrehajtandó lenne, ha a' felebbi második pontban foglalt kérelem hó reményeink ellenére foganatlan maradna.

A' költség-előállításra nézve mindenek előtt az derült ki elvitázhatlan igazságként, hogy miután ezen csupan több éven át végbevihető munkálatoknak minden esetre tetemes költséget, ugyanazon idő alatt a' partbirtokosaktól beszedni azért nem lehet, mert igy részükrol tetemes előleges fizetésekre volna szükség; ezeket pedig, mielőtt nem tudatik: milly arányban részesültek egyesek a' vállalat hasznáiban? igazságosan kivetni az illetőkre nem lehetne, és a' költségek beszedése az érdeklélt vidéknek nagy részben a' vizek kártékonyasága által okozott pénzügyi állása miatt szerfölött nehézé válnék: ezeknél fogva olly módokról szükség gondolkozni, mellyek a' megkivántató költségekről rendelkezhetés tüsténti és folytonos lehetőségét egy részről magokban foglalják, más részről pedig az érdeklélt birtokosokat azon jótékonyaságban részesítsék, miszerint ezen költségeket több évre felosztva's a' czélba vett munkálatok sikereinek élvezése közben téríthessék meg.

Midőn az eszmeifejlődés ezen során a' választványnak önként azon ut ajánlköznek, melly a' dolog olly fekvésében mint a' szükséges pénzerő-megszerzés legczélszerűbb módja tünik fel, t. i. a' kölcsönvétel, egyszersmind abban központosultak a' nézetek, miként e' kétségkivül legczélszerűbb eljárás megkísértése, tekintve az általános tapasztalást, bizonyos sikert csak azon esetben ígér, ha a' kérésendő hitelező nemcsak azt látja, miként tőkájének vtszszafizetésére elegendő vagyonnal fölruházott birtokosok kötelezetetvék, hanem egyszersmind a' tőke's illetőleg járulékaiknak pontos vissza- és megfizetése kellelőleg biztosítotték. Melly meggyőződés nyomán közös lón arranézve az értelem, hogy ezen a' közállománynak annyira érdekében fekvő vállalat ó es. kir. Felsége legkegyelmeseb pártolására

érdek és körülmény tekintetbe vételét's mérlegelését igénylő ügy elintézésében részt vehetendnek.

f) Kötelező szabályul tűzzük magunk elibe a' kulesmegállapításba oly rendelkezéseket fölvenni, melyek által minden igazságtalan terheletés mellözve, 's az egyesekre háramlandó terhek megszabásában, a' munkálatok sikerei után mutatkozó eredményekhez képest a' netalán méltánytalanul teljesített fizetések kiigazításának 's illetőleg megterítésének helye legyen. —

4er Miután kételkedni sem lehet, hogy e' szerződvény elfogadásához számosan járulnak, erre támaszkodva 's a' dolog siettetése végett, ajánlássék ezen ügy ó es. kir. Főhgségének a' Nádornak további kegyes pártfogásába, melynek dús sikereit a' nemzet egy félszázadon keresztül élvezzi, 's hálás ragaszkodásával viszonozza. Egyszersmind kéressék meg gr. Széchenyi István ó nmlga, hogy ezzel megoldva a' közhazának tett és a' nemzet emlékezetében örökre élő szolgálatait; folytatva más részben e' nagyszerű ügy iránt tanusított megbecsülhetlen részvétét, a' jelen társulati tanácskozásokból kiemelkedett végzéseket vinné meg ó es. kir. Főlségének 's terjesztén legmagasb színe elibe mind azon itt főlebb elősorolt kérelmeket 's reményeket, melyek ez ügynek ó es. k. főlsége által leendő gyámolításához kapcsolhatók. Kéressék meg továbbá ó nmlga arra is: méltóztatnék ó Főlségénél a' kincstárnak és közállomány-nak ezen vállalatbani méltányosságához és igazsághoz mért részvétét kieszközölni; egyszersmind felemlíteni azon készséget, mellyel mindezen központi összejövetel alkalmakor, mind tiszai útjában mindenlépéseiben találkozott; valamint azon örömteljes viszhangot is, mellyet a' kormány kezdeményezése az illetők kebleiben fölkellett; végre felhozni ó es. kir. főlségénél ezen egész vidéknek mindinkább hanyatló 's minden tekintetben szomorító állapotját, mely akár a' földműves és marhatenyésztő néposztály erejének folytonos csökkenését, akár pedig ezen egész országrésznek az elemek mostohasága által okozott népesség-fogyását vegyük tekintetbe, nemcsak minden hazafiban méltó aggodalmakat keleszt, hanem a' közállomány figyelmét is legnagyobb mértékben hja fel. Egy uttal kegyeskednék ó nmlga magának legfelsőbb helyen arról bizonyosságot szerezni: vajjon a' társulat jelen megállapodásai nyomán, úgy az egész vállalat mind belszerkezetének kellő elrendezése, mind pedig elegendő vagyonnal bíró birtokosoknak az említett szerződéshez járulása után, mily föltételek 's minő egyéb módok mellett lehetne remény a' szükséges pénzerő megszerzéséhez?

5ör A' vállalathoz megkívántató pénzösszeget, miután eddig csupán a' Tiszafolyamra készült terv 's költségvetés szolgálhatott alapul, az alakulandó társulat azonban a' Tiszával kapcsolatban levő folyókat is szabályozandja, hozzávetőleg hat millió pengő forintban mondassék ki.

6or Kéressék meg végre elnök ó nmlga, miszerint a' már keletkezett szabályozó társulatokkal ezen számos példányban kinyomatandó jegyzőkönyvet és kíséretében költötett szerződvényt az aláírtak neveivel együtt közleni méltóztatassék 's őket felszólítani, hogy ez ügyben tovább is erélyesen működni, és ha sikerhez jutni akarnak, minél több érdeklött birtokosnak az említett szerződéshez járulását eszközölni sziveskedjenek, hogy azon egyetemes összejövetelben, melly már most előre kitűzendő volna, csupán a' szerződvényhez járult birtokosok által választandó teljes hatalmu kiüldöttek vehessenek részt.

Ezekből áll azon szellemi alap, mi ha a' tisztelt gyülekezet által elfogadtatnék, a' tiszavölgyi szabályozásnagyszerű épületének első talpkövének képezné. Mihez, miután a' fenebb kifejtett elvek szerint a' tiszavölgyi társulat már tetteleg megalakulna, hogy időt nyervén minél előbb cselekvésben mutatkozó sikerrel léphessen a' közönség elibe, következő intézkedéseket vél még ez alkalommal teendőnek:

1ör Neveztsék ki egy állandó választvány, mellynek czime „tiszavölgyi társulat középponti választványá“ leendő. Fogna pedig ezen választvány állani egy elnökből, másodelnökből, 13 választványi tagból, tollvivő, technikai igazgató és pénztárnokból. Javaslattunk értelmében a' középponti választvány jövő nagy gyűlésig csak véleményezőleg fog munkálni; állandó tehetőségi köre 's minden viszonyai akkor az egész társulat műszerezésénél fognak elhatározatni.

Sőt mivel a' középponti választvány kijelölésében mind a' tagok érdekeltségükre 's ez által reménylhető buzgóságukra, mind az egyes vidékek képviseletére kellő figyelemmel szükséges lenni, a' kiszemelendő tagokra nézve köv. javaslatot terjeszt elő a' választvány: elnök: gróf Károlyi György; másodelnök: Patay József; választványi tagok beütend szerint: gr. Almásy Móricz, gr. Almásy Pál, gr. Dessewffy Emil, Illésy János, Kovács Lajos, Lévy Sándor, Lónyay Gábor, Lónyay Menyhért, b. Perényi Zsigmond, gr. Szapáry József, Szerencsy István, b. Vay Miklós és Vodianer Sámuel.

Továbbá miután a' kinevezendő tollvivő egyedisége kitünő figyelmet érdemel 's ezért kellő tehetséggel 's buzgósággal felruházott 's találkozható egyediségek közti bővebb szóttekinést igényel, más felől hogy tollvivőnek, ki által a' középponti választvány szól, nyilatkozik és sokképen cselekszik is, azon választványal egészen összehangzó egyediség választassék; jónak látná a' választvány a' tollvivő kijelölésébe nem is boosátkozni, hanem fölhatalmazni a' középponti választványt, hogy szemel előtt tartva ezen hivatal fontos kellekeit a' tollvivőt önmaga válaszsza meg.

Végre egybevetett a' választvány a' technikai főigazgató személyének megválasztásában minden figyelmet érdemlő körülményeket, miután tagadhatlan az, hogy a' technikai főintéző személyében kivált a' Tisza völgyén nemzeti nyelvünk, törvényeink és szokásaink ismérte mellözhetlen kellek, a' hazánkban talált műértő egyediségek közt, tekintve mind széles ismérteit, mind eddigi munkálkodásaiban szerzett érdemeit 's tapasztalásit, kiválólag kir. hajózási felügyelő Vásárhelyi Pált véli ajánlhatónak, ezt pedig annyival inkább, mivel a' tiszaszabályozási munkálat műtani tervei eddig is nagy részben az ó kormányzása alatt készültek.

Ehez még annyit vél adandónak a' választvány, hogy mivel méltányosan nem követelhetni kir. hajózási felügyelő Vásárhelyi Páltól, hogy mostani állomását e' megválasztásnak fölállozza, de más felől ezen állása épen működése terén, mind a' nm. helytartó-tanácsnál, mind az egyes hatóságokkal érintkezésekben csak a' ezél elősegítésére szolgálhat; ezért egy alázatos kérelemben véli ó főhgségétől országunk érdeműs Nádorától kieszközöltetni, hogy fennemlített kir. hajózási felügyelő jelenlegi állomása 's javadalmi megtartása mellett a' tiszavölgy-szabályozás műtani vezérletére olyképp engedessék át, hogy az által eddig ó felsége szolgálatában kiérdemelt állása csorbulást ne szenvedjen, más felől pedig terhes hivatása betöltésében ne akadályoztassék.

2or. A' tollvivő 's technikai intéző hivatala állandó-sittassék 's ezen állomásokra nézve időnkénti új választásnak hely ne adassék.

3or. A' tollvivő évi fizetéseül 2400 pengő forint 's a' kiküldetéseknél 4 pft. napidij javaslatatik; valamint a' technikai igazgató számára szinte 2400 pforint évi fizetés és 5 pforint napidij, önként értetvén, hogy a' kiküldetéseknél szükséges előfogatok bérei a' megyénként kiszabott árban a' társulat által fedeztetnek.

Kötelességének tartja e' helyen kijelenteni a' választvány, hogy mivel a' technikai igazgatónak fenebb kiszabott évi fizetése, tekintve hivatása nagyszerűségét, a' vállalat és kezelés tömérdek terheit 's vele járó felelősséget, azon szolgálatnak, melly követeltek, épen nem felel meg, annak emelése helyett célszerűbbnek látta annak idejében, vagy a' kiszáritandó 's megmentendő földterület arányához képest bizonyos jutalmat kitűzni, vagy az eredmények szerint aversionális jutalommal pótolni, ezt pedig minden esetre örököséi számára is biztosítani.

4er. A' középponti választvány benső rendezésére nézve következők javasoltatnak még most meghatározatni: a) jelentessék ki a' középponti választvány „állandó“nak; b) minden 3 év elteltével a' két elnökön kívül a' választványi tagok egy harmada sorshuzás által kilépni tartozik ugyan, de a' kilépők újra megválasztathatnak; c) hogy a' középponti választvány érvényes végzéseket hozzon, hét tag jelenléte szükséges; d) a' választvány üléseiben a' vidéki társulatok kiüldöttei részt vehetnek az alábbi 6ik pont utmutatása szerint.

5ör. A' vidéki társulatoknál a' technikai állomások betöltésében azt véli a' választvány szabályul fölállítani, hogy az arra kinevezendő egyedeket a' technikai igazgató, a' középponti választványnak megerősítése mellett, felelet terhe alatt válaszsza meg.

6or. A' középponti választvány közelebbi martius 30kán itt Pesten egybegyűl 's elibe szabott munkálatit megkezdendi. E' választványhoz a' már alakult vagy formaszert alakulandó társulatok egy egy tagot küldhetnek a' külön vidékek érdekeinek kellő figyelembe vétele 's az adatok megszerzése végett.

7er. Az egész tiszavölgyi társulat teljes rendezésére 's minden viszonyai elintézésére egy gyűlést vél közelebről kitűzteni, ezen gyűlés, melly határozólag fogja a' társulat minden ügyeit rendezni, állandó középponti választvány tagjaiból, 's a' már alakult, vagy ezután formaszert alakulandó vidéki egyesületek által küldendő képviselőkből, kiket tetszésük szerinti számban neveznek ki; a' gyűlés helyül Debreczen sz. kir. város jelöltessék ki, június hó folytatában, a' napot elnök ó nmlga kitűzven közhir-lapok utján köröztetni megkéretik. A' küldendő képviselők teljes hatalommal lesznek megbízandók. —

Ezekbe foglaltuk javaslatunk 's azon sürgető intézkedések öszvegét, mellyel mind koronás királyunk kegyelmes föl hívását erélyesen követve, mind annyi ezer polgár-

társaink 's közvetve az egész haza hó várakozásának, tehetségünk szerint megfelelő reménylenünk lehet, hogy kegyelmes királyunk hozzájárulásával nem sokára a' munkás kezek sok ezreit szemlélendi a' Tiszavölgy előntött rónán az örvendő Haza. Kelt Pesten, 1846ik év januárhó 22. 23. és 25ik napján tartott választványi ülésünkből. Kovács Lajos s. k. választványi tollvivő.

A' választványi jelentés felolvastván 's pontonkint tárgyalás alá vétetvén az mindenekben elfogadtatott 's annak folytatában a' szerződvény aláírása meghatározatván, közfölvívásra elnök ó nmlga a' „tiszavölgyi társulatot“ megalakultnak nyilvánítá.

Végre miután elnök ó nmlgának páratlan hazafi buzgalmaért 's az ülések böles vezérleteért ünnepeles „hála“ szavaztatott a' tiszavölgyi társulat által, a' gyűlés berekesztetett. Kelt Pesten, 1846ik év januárhó 20dik 's következő napjain tartott gyűlésünkből. Jegyzette Kovács Lajos megbízott tollvivő s. k. Gr. Széchenyi István elnök s. k. Szerencsy István s. k. gr. Károlyi György s. k. Patay József s. k. Lónyay János s. k. b. Perényi Zsigmond s. k. b. Orczy György s. k. Lónyay Gábor s. k. gr. Szapáry József s. k. b. Wenkheim László a' körösi-társulat képviselője. s. k. gr. Dessewffy Emil s. k. Boronkay Albert s. k. gr. Andrassy Gyula s. k. Győröcskey Mihály s. k. Elek Pál s. k. b. Gerliczy Vincze s. k. gr. Barkóczy János s. k. Lehoczky László s. k. Szabó Károly s. k. Szögyényi Imre s. k. Foghtüty János s. k. Illéssy János s. k. Papp-Szász József s. k. Frank Antal s. k. Eröss Lajos s. k. Lipcsey Imre s. k. Neppel Antal s. k. Oláh Miklós s. k. Kálmán Sándor s. k. Ferenczy Antal s. k. Boros Sám. mint Szentés városföb. 's meghatalmazottja s. k. Györy János a' tiszáninneni kerületi társulat kiküldöttje s. k. Gorove Károly s. k. Munkácsy János s. k. kir. praefectus. Fluck János temesi k. k. ülnök s. k. Csörgő Antal k. kincstári biztos és ügyész s. k. Horváth Sándor s. k. k. kincst. ügyvéd. Szeles Mihály k. kincst. ügyész s. k. Izákovics Sándor nagyikindai ker. főügyész s. k. Vodianer Sámuel s. k. Megpecsételte Kovács Lajos megbízott tollvivő.

Borsod megye részéről 1846diki január 26 és 27d. napjain Miskolcra tartott tisztújításkor választott tisztviselők névsora köv. első alispán: Szepessy László 3688 szavazattal 2335 szavazat ellenében 's így 1353 többséggel; 2ik alispán: Szemere Bertalan felkiáltással; hadi pénztárnok: Gombos Ágoston; házi: Dominkovics Lajos. 1ső főjegyző: Rácz János; 2ik Okolicsányi Manó; aljegyzők: Teöreök Sándor és Somogyi László; tiszti főügyész: Bakó János; alügyészek: Bay Bertalan, Csépanyi Ferdinánd és Bakos Antal. Miskolczi járásban főszolgabíró: Genesy László; alszolgabírák: Vadnay Miksa, Kolozy Imre, Visolyi Károly, központi: Kis László; esküttek: Vadnay Pál, Dálnoky László, Bekény Ferenc és Miskolczi Ábrahám. Egri járásban főszolgabíró: Sebe József; alszolgabírák: Kandó Ferenc, Szepessy Ferenc és Vadnay Bertalan; esküttek: Fekete Mihály, Szabó György és Marton Károly. Sz. péteri járásban fősz. bíró: Ragályi Károly; alszolgabírák: Fodor Ferenc, Holló Ignác és Vas István; esküttek: Elek László, Csomós Bertalan és Ujházy Károly. Szendrei járásb. fősz. bíró: Okolicsányi Lajos; alszolgabírák: Szép Samu, Szalay Pál és Török Samu; esküttek: Marton Péter, Vattay Bertalan, Balogh Menyhért.

Hontmegyei közgyűlés. Jan. 8. 's következő napjain tartott folytatólagos közgyűlésünk kiemelendőbb tárgyai ezek: Először is olvastatott azon helytartósági intézvény, melly a' katonai karhatalomruli rendelkezést a' fő és alispánokon kívül — úgy kívánván a' dolgok szövege, a' szolgabíráknak is megengedi. Ezen intézvény aggodalmat támasztott az ellenéknél, mellynek szónokai higgadsággal 's tárgyavatott értelmiséggel elmondák: hogy a' megye tisztviselői kifolyása levén a' megyének, hivatalos tetteikről 's közügyekbe vágó eljárásairól csak annak tartoznak felelni; e' szerint a' fegyveres erő használatát is csak a' megye megegyezésével, vagy hol periculum in mora olyképen fogantathatják, hogy az a' megyei autonomia önállóságába, alkotmányos jogai és szabadságába ne ütközzék; már pedig ha ez intézvényt a' rendek elfogadják, akkor mit sem tesznek mást, mint tetteleg helyeslendik azon rendelkezést, melly a' nemzet jogaiból naponként valamicskét eltulajdonít; ennek tudása fájdalommal tölti el szónokok lelkét. — A' conservativek ellenben zajos részvétellel üdvözlék az intézvényt, általa a' nemzet adminisztratív és végrehajtó jogát sehogy sem látják sértettnek, sőt ez csak a' kormánynak a' rend és béke feteti éberkedését bizonyítja; azért az intézvény elfogadhatónak indítványoztatott azon módosítással még is, hogy a' katonai erőül intézkedhet csak a' fő- és alispánoknak engedessék meg, kizárván e' hatáskörből a' szolgabírákat. Ez értelem-ben mondatott ki a' határozat is; mellynek azon része, hol a' karerőül rendelkezés által támasztandó felelősség osztályoztatik, újabb vitát szült, a' conservatív párt t. i. elismérvén azon törvényes axiómát, hogy minden megyei hivatal-

nok, ki katonai kareről használ, ezen tetteért felelni köteles, úgy vélekedtek, hogy a főispán képviselője levén a kormányának, eljárásáért ennek köteles felelni, az alispánok pedig — mint a megyei közönség választottai, a közgyűlésnek. Az ellenzék ill. határozathozatalban nem látta mást, mint a megyei szerkezet ősi palladiumának saját bajnokai által letapodtatását s ezen nézetből indulva tagadta: hogy a főispán a megye iránti felelősség korlátán kívül állana, ki, habár képviselője a kormányának, azért első tisztviselője a megyének is, s az elsőbbség érdekében e másikat kárhordató csalódásokba hoznia tilos; következésképp tehát, sőt elkerülhetlenül szükséges, hogy a megyét illető dolgokban eljárásáért feleljen a közgyűlésnek, mert ha a kérdés ellenkező értelemben állapítatik meg, akkor a megye saját életére kimondja a kiskorúság ítéletét s azt, hogy önállósra méltatlan és tehetetlen, s hogy eképp a megyei autonomia bástyáin kívül helyezett főispánok gyámsága alá vételét. Ilyenek s ezekhez hasonló mondattal az ellenzék részéről, de a többség, mely néhány booskorosbul állott, sem okra, sem felvilágosításra nem hajtván kimondta a határozatot: miszerint a főispán csak a kormányának s az alispán a megyének leendő felelős; a szolgabírák katonai karerőről nem intézkedhetnek.

Második intézvény a népnevelési ügyben kelt, mely felolvastatván a conservatívek részéről ismét hallhatók voltak sallangos örvendések, sujtások dicséretes stb. Kiegészítő részei pedig ezen conservatív pártnak ezuttal voltak a megye keblében mozogható lelkek, urodalmi hivatalnokok, végre olyanok, kik ilyen hivatalnokokká lenni vágyanak. Az ellenzék taglalásába bocsátkozván az intézvénynek, azt a nemzet jogával, melyek pedig törvény által szentesítették, összeférhetőnek nem találta s hivatkozott az 1723: 70 és 1790: 15 t. cikkekre, melyek szerint a népnevelési ügy egyenesen országgyűlési tárgyának s így törvényhozás útjára tartozónak parancsoltatik; a kormány tehát ön tetszése s akarata szerint erről nem intézkedhetik egyedül és állandóan törvényesrelem nélkül, ennél fogva az intézvényt félretétetni sürgetéde az ellenfél az intézvényt pártolván bővebb vitatás után választványának adata ki véleményezés végett. E tárgyban leginkább kitettek magukért a cathedralis szónoklatok.

Megeyi körleveleket is hallottunk, s hogy a haladó világtól messzire maradánk, hogy Hont megye, mely egykor az ellenzék sorában első közt állta, most a fontolva haladóknak is jóval utánuk szorítottatott — fájdalommal tapasztaltunk. Zala lelkes levele a Részek visszacsatolása érdekében csak azért pártoltaték, mert ez ügyben már hoztunk törvényt. Szepes felszólítására megyénk is sérelmet fog emlegetni az országgyűlésen, mennyiben pedig a vizsgálókat körül a törvényes formák meg nem tartattak, felírás fog tétetni. Csongrád írja: hogy jó lenne, ha Magyarország királya a magyar hazában laknék; ezen kívánatban Hont is osztozik, és fölír, de a levél földalát, a kir. lakot érintőleg, ingadozásban maradt. Zágrábnak az Erdődy család főisp. örökös jogát, Varasdnak a zágrábi véres eseményeket illető levelek tudomásul vétettek; ezen tudomásulvétel vezérelve volt: kiki maradjon saját körében (tehát ne is rendezzen fáklás zenét más megyében.) Turpolya is irt, de mivel levélét liberalis szellem lengi át, azért Hont tudomásul veszi. E levél tartós vitát támasztott; az ellenzék felszólítja a conservatív pártot, hogy elvéhez ragaszkodjék, azaz conserválják azon jogot, mely bizonyos családok részére örökítve van, de a felszólítás nyomtalanul hangzott el; hanem szóba hozattak a horvát viszonyok, melyek a legtávolabb s a dolog lényegével semmi összeköttetésben nem álló személyes kifakadásokban oszladozóknak szét; gyanúsítások, ráfogások, pletykák, igazolt levelek szétbocsátása s más hasonlók hozattak fel a magyar ellenzék megsemmisítésére, mely azonban még is erősebb, semhogy néhány apostata azt lábáról leejthetné. A többség ez ügybeni határozatát aként téve: hogy az ország törvényhatóságai körlevél által tudósítottak arról: miszerint a horvátországi tartománygyűlés által végzett rendezési s egyéb ügyeket nem tekinthetnek olyanoknak, melyek által a két ország közti több százados kapocs feloldatása szándékoltatnék, minthogy ezen határozatokat Horvát- és Tótország összes törvényhatóságai (Zágráb megyét kivéve) és a tartománygyűlés minden tagjai egyértelműleg hozzák, ezt pedig annál biztosabban tehetették, mivel az 1715: 120. d. és kivált az 1790: 58. t. cikke szerint, hol mondatik: „municipalibus eadem Regna in concreto respicientibus negotiis porro quoque in generalibus eorum congregacionibus etc. pertractandis” belügyeik teljes joggal rendezésére felszabadítottatvák; azon eszmét tehát, a jegyzőkönyv szerint, hogy a tartományi gyűlés rendezése nem ennek köréhez tartozik, mind

a törvény, mind az ezek iránti felfogás szerint unak s egészen alaplatannak kell tartani, melynek Magyarország részéről elfogadatasával a horvátországi erkölcsi kapcsolatok nélkül tágitatván, a viszonyok nehezítettének. Ez ügyben szóba hozott, vagy inkább a horvát ügy tárgyalására alkalmat nyújtott Pest megye aljegyzője R. J. ki gyűlés-előtti napon minden szokásos kellekkel ellátott pest megyei levelet adott az alispánnak, később azonban visszavetvő azt, hogy megbízatását más uton teljesítse; közlök nem tudják: vajon ezen levél csakugyan átadatott, vagy visszavetett é, annyit azonban, ismérve a szóban forgó aljegyző jellemzőségét, hisznek, hogy ő ezen eljárásban csak megbízóji akarattal s így azt eszelelvé, mit polgári kötelessége cselekednie parancsolt; ennél fogva részint nevelésesen, részint fájdalommal esett a közgyűlés ama határozata, miszerint Pest megyét megkeresendi az érintett levélhez hűtlenségének (?) megfenyítésére s annak felhívására, hogy rendes levelezést ezentul postán tegye. Valóban tarthatni, hogy midőn Hont megye a horvátországi erkölcsi kapcsolataért oly igen tulbuzog, ugyanakkor megszakítja azon édes viszonyt, melyet a testvérség rokon érzetei fűztek! s mind ezt most, midőn a haza nagyszerű teendői oly egyetértőleg munkás kezeket kívánnak.

Az inség iránti intézvények is felvették, de nálunk ennek előnyomai hivatalos előterjesztések szerint még nem tapasztaltattak s míg a nyomor ajtóközömböket át nem lépdi, addig szegény társaink csak az segítsen, kinek felebaráti szereteti szíve azt sugalja. Különösen megemlítendő még a január 13-ki ülés, mely fényes jelét adá a conservatív rész corteskedési jártasságának. Másutt szép szóval szerzik ügynek az embert, itt ezen fölül talpra esettebb argumentumok is használtattak. Az ellenzék egyik jeles szónoka legott az ülés megnyitása után indítványozta: hogy mivel a bihari szomorú eseményeket az ottani főisp. helytartó önkényes intézkedésének tulajdoníthatni, irjunk fel koronás fejedelmünknek, jobbágyi hódolattal kérvén őt a nevét megyei kormányzóknak hivatalától elmozdítására s bünvádi kereset alá vétetéséért; azonban alig hangzának el az indítvány szavai, midőn a másik párt által berendelt nyers tömeg teli torokkal az adott jelle larmázni, s az indítvány ellen, ha szükség úgy kíváná, fogható argumentumokkal is demonstrálni kezdett. Minden szónok, ki az indítvány mellett kelt fel, zújjal nyomatott el, s kihallgatást s e mellé még ezifra éljenzések csak az nyert, ki az indítványt ellen beszélt; ebből látván az ellenzék, hogy itt észak bős indulattal s nyers erővel kell viaskodnia, tehát egyenetlen fegyverekkel, a térről elvonult, hagyván a diadalt a saját hátramaradására ö s z s z e c s o m o s o d o t t többségnek. — Az országgyűlési költségek behajtására szinte tétetek intézkedések, minden személy, kit ezen teher törvényesen illet, 8 pengő krajczár fizetésre fog szorítottatni. A hús árát 2 krajczárral fölébb rugtattuk, s eképp 12—13 krus fogjuk azt husononpolistáinktól vásárolni. Jövő közgyűlés határnapjaul apr. 27-ke s a törvényszékek tartásaul máj. 4-ke tüzetet ki. Táblabírákat ezen törvényszékekre nem választunk, minthogy így is alig képes az alispán kötetlen kézzel a szükséges számot előállítani. 19.

Budapesti napló. (Febr. 15-én.) A Tiszavölgyi társulat, melynek alakító gyűlési jegyzőkönyvét ma közöljük, elvégezte mostanra kitűzött munkáját, s 8 nap alatt ugy szólnán 8 század mulasztást pótló legalább egyesülése s böles intézkedései által. Ezen társulat határozatának sikeresítése fels. urunk pártfogó kegyelmének hozzá járultával u j k o r s z a k o t a l k o t a n d h a z a n k r a nézve mind erkölcsi mind anyagi tekintetben, s ritka egyesülési példát mutat a szerzetűző magyarnak s főleg a 160 mérfoldnyire terjedő tiszaparti lakosoknak s a Tiszába szakadó mellékfolyamokéinak, hogy valamint itten tizenöt társulat 66 jelen volt tagja egy közérdeklében összpontosulni s örömet kezet fogni birt pár nap alatt, úgy ok is váltatve esatlakozzanak mindelemből ezekhez a Tisza s mellékfolyamai szabályoztatására s moscsárai kiszáritása s hasznosítása által a lecsapott posványlepte tájak edenné kánaánna alakítására! Ekkor nem marad egy folyammellék is béka-szunyog-sás-káka-nádtanya, — mi végett alakulnia szükséges még hernád-sajói, marosi, zaggyatarnai, hortobágy-berettyó-körösi, csakjás ker. st. illi fiók-társulatnak is, s a tiszavölgyivel mint anyával egyesülnie s rakonczálan árvizek megfékezésére és szikkasztás általi hasznosítása végett, mi megtörténvén a csel sikerültével minden moosáros folyammellék, vagy sárrét egy egy bányási paradicsommá fog szorgalom által varázsoltatni, hol a nemzetség s keleti faj gyarapultával Kölesy szerint: Arpád hős magzatai felvirágozandak. — Kir. biztosi meghagyásból köv. hirdetvényt bocsátott ki több ezer példányban a testvér két főváros a husvágókat illető rendre nézve: A husnak törvényes mértékleni kiszolgáltatását illetőleg, f. évi február 15-ő napjától kezdve 1) minden székálló-legény köteles bérlelvél most azonnal, jövő évben pedig szegődésétől számított három nap alatt az illető városkapitány által láttamoztatni; 2) a mészáros mesterek felfogadott legényeiket a városkapitányi hivatal útján a tanácsnak évnegyedenkint bemutatandják s e két pont alatti rendelet elmulasztása esetében mint közrend-

őri kihágók fognak büntetett; 3) a mesterek minden csulás esetében legényeikért magok tétetvén felelősekké, legkisebb mértékhiány miatt is annyiszor mennyiszor törvényesen kiszabott 12 pengő forint büntetésben marasztaltatnak el, mely visszafizetés ismétlési esetben a nm. m. kir. helytartótanácsnak teendő jelentés folytán, mint javíthatlanok mészárosi joguk elvesztésével, a legények pedig először bezáratással, később súlyosb fenyítéssel büntetendők; 4) a legényeknek pénzkezelésbe avatkozása tiltatván, e végre az illető mester a mészárszéke családjá valamelyik tagját, vagy más megbízottját állítani köteleztetik, s elmulasztás első esetében 10 pengő forinttal, másodikban pedig székének azonnali bezáratásával fog büntetett. 5) felügyelés tekintetéből több helyen, jelesen a városoknál s minden külvárosban hiteles mértékek állítatnak fel, hol nemcsak a panaszok, de a mások által vett husmennyiség is, az illető felügyelők kívánatára utánmértetik: ez pedig azon tapasztalás-igazolva okból, nehogy a cselédek gazdák erszényire a mészárosokkal egyetértve csalást gyakorolhassanak; mely esetben a cselédek szinte mint czinkosok szigorúan meg fognak fenyítetni. Hogy pedig a panaszok cselédek ellen tapasztalás szerint a bepanaszolt mészárosok által forralt s többnyire hűségtagadásban kitörő boszorkán eleje vétessék, az eféle merény, valamint a nyomatékali visszafizetés, rendőrség útján érzékeny büntetést vonand maga után. Ugy szinte más részről 6) ha valaki az általa vett husból, a mészáros károsítására elvetné a nyomatékot, érette példásan fog büntetett; 7) mindezekre való ellenőrködés a kir. biztosi tagoknál Pesten és Budán az évfégre kijelölt választó polgárokra és az albiróságokra bízatik; 8) minden visszafizetés s a büntetés mikénti alkalmazása iránt időről időre a kir. bizt. jelentés tétetik. Budapest 1846. é. január 29. napján a városkapitányi hivatalok által. — Eszmefarsulnatnál fogva még egy kis fővárosi statisztikai adattal kedveskedünk t. olvasóinknak, miszerint ismeretes legyen előttük: hányan s minő osztályzatban vannak azok, kikből az élelmi szükségeseket közvetlenül kapjuk. Mészáros Pesten van összesen 51; ezek közül a belvárosban 24, Leopoldvárosban 6, Terézvárosban 14, Józsefvárosban 5, Ferencvárosban 2. Sütő, belvárosban 13, Leopoldvárosban 7, Terézvárosban 17, Józsefvárosban 3, Ferencvárosban 4, összesen 41: Ezekhez 42 közsütő (Schwarzbeck) f. kereskedő összesen 15 van, s így semmi kétség, hogy mindnyájan igen kényelmesen élhetnek, míg mások a paradicsomi ítélet szerint jobbadán véres vitézettel keresik kenyérüket. — A szabók táncvigalma, mely a Tigris vendégfogadó teremében tartatott, az idén különösen nemzeti színezetű volt, mit nemcsak a buzgó legénységnek, hanem nagyobb részt a mesterek közt is mindinkább terjedő magyar lelkesedésnek tulajdoníthatnó jel hogy a polgári osztály vigalmában is érezn kezdemerrel igézik őt kötelességek: de vannak még fásult körök, hol minden előre lépés romlottság ellenkezés vagy hanyatlás jelül tekintetik. Ilyen kör azon néhány tehetős család, mely tudomásunk szerint külföldről ezeket nem hozott magával, Pesten mégis palotákat építette, s hogy most a pazarfényű termek szőnyegét itthoni nyelv és szokások ne fertőzessék, a szelid Schweizből hozott nevelőnőket emelvényi ápolására s az elharapozó nemzeti elemű megőrzésére. Ily nevelő-intézetből oly honleányok kerülendnek ki, kiket örömmel nevezende a hon magáéinak; — most azonban azon elsőséggel bir, hogy csupán egy nyelv-tanítása: 200 pengő frt évi díjjal jár, egy növendék részéről; a többit meg nagylelkűleg fizetik a gazdag szülők; holott köztudomású, jól rendezett intézetekben, hol a valódi szükség, életbe vágó tanok adatnak elő, legrendesb nevelési költség is fel szokott panaszoltatni. Ilyen a világ. A nemzeti kör által adott táncvigalom saját nemében ritkítja párját; annyi csin és izléssel testvéresült, oly válogatott vendégektől látogatott mulatságot ritkán találhatni Pest kebelében. — A iparvédegyet és pesti kör újabb vigalmi szinte külön élvezettel kecsgettek az illetőket. A jogászok évenként tartatni szokott táncvigalmokat jövő héten szándékoznak megtartani. — A tegnapi előtti rendkívüli megyegyűlés oly élénk volt s a fenforgott tárgyak érdeke annyi hallgatót esdőtett az alkalomhoz szük termekbe, miszerint a folyosók is tömve valának kandiakkal, bejuthatni pedig még az ott lenni kelleknek is alig sikerült; e tünemény eléggé tanúsítja, hogy alkotmányos országban élünk s a politika közelünk lelkéinket hatja át az alsó s felső osztályokat egyiránt. Mindazáltal kívánatos lenne hogy valahára már közgyűlési rendszabályozás létesítették, legalább a hallgatóságra nézve, hogy se a tanácskozássra köpekek a zsúfolt tömegű teremű ki ne szorítottassanak az avatallan esorgó s újságvadász kandiág által, se a szónokok előadásukban, se a tárgyalási fonal meg ne szaggatassék s késleltessék közbe vágó zajongások sőt személyeskedések által. — Pestvárosnál az eddigi faeladókra ügyelő két biztos helyett most 4 egyenruhás biztos rendeltetett, kik e szükséges szer kiállítására áruháza körül történhető minden rendelkezést elhárítsanak, és ezért minden eladót ölfától 2 pengő frt húznak, e mellett azonban a fa kello mérték szerűségéről nem ezek hanem magok a fakeskedők is felelősek; ezután tehát a fabaszalásban s így a megfázásban is mértékszerűbbek lehetünk. — A barna tél ismét zúrk lni kezd, mult éjjel kevés hó szállongott, de jégáradék e télen hihetőleg a fekete tengerbe uszott; legalább Budapest közt az idén nem tapasztal meg, és így tavaszig mi budapestiek csak a gözűl várhatjuk a két város közti közlekedés kényelmét. —

A m. gazd. egyesület f. évi január 17-ken tartott közgyűlésének következők voltak lényegesb intézkedései és tárgyai: 1. ször: Közörmöt s hódoló tiszteletet gerjesztettek es. kir. főhg János és István ő fenségük kegyes levelek, melyek által a rájok ruházott tiszteletbeli tagságot elfogadni késznek nyilatkoztak. Fenséges István főherczeg sajátkezileg irt magyar levelének lelkes tartalma különösen áthatá a közgyűlést, mely is a nagy reményű férfiu nemes gondolkozása ez újabb tanuságának

közmegegyesítésére a nagybecsű sorokat közzétételre határozza. — 2szor: A „Gazdasági Kistűkörre” néve a kölcsönös igények kiegyenlítésén, e népkönyv a nagyméltóságú helytartótanácsnak egészen átengedett, minek következtében annak jövőre még olcsóbb ároni terjesztése lehetővé tétetik. — 3szor: Az illető küldöttség munkalátából örömmel tapasztalá a közgyűlés az egyesületi vagy gyarapodását, mint a közrészvételi emelkedésnek egyik zálogát. E szerint az egyesület alapvagyon a f. é. január 1-én 100,350 pförntöt tett, melynek kamata a 6 évi részvényekkel s egyéb jövedelemággal egyetemben képezi az egyesület f. é. reménytelő bevételeit 16,325 ffrtal s 28 krral, mi már is tetemes hatás kifejtésére nyujtana módot, ha annak nagyobb részét a lefolyt évekből még fennmaradt s különösen a Mezei Napráj érdekében lámadt tartozások lerovására nem kellene fordítani. A költségvetés tárgyai között mint újak megemlítendők: a) Péterffy József külföldi utaztatásának meghosszabbíttatása, s annak utasítása a jövő tavaszig Hohenheimban a vegytani lezárások hallgatására; b) egy értelmes vinczellér képzete az egyesületi példányszámára Stallner Ferencz jeles szolészünknél Szombathelyen; és c) 50 arany jutalom kitűztése a szarvasmarha-tenyésztésre. — A kiadandó egyesületi oklevelekre néve szabályul állapított meg, hogy azok egy arany díj mellett adassanak az azoknak, kik kívánják. — 4szor: Az országos szőlőkola kezelési hiányaira néve elégtételül a panaszok közönségnek erőlyes rendszabályok hozattak, és szakosztályi elnök, mélt. Szirmai Ádám ur gyöngyökede alatt gr. Zichy Miklós ó ngakéretelt meg a szőlőkola ügy vezérlésére s az egyesületi határozatok fogantatására teljes hatalommal eszközölésére. — 5szor: Nemes Komárommegye felszólítása következtében a földészeti szakosztály utasított a takarékmagtakar legalkalmasb építési módjának mielőbb tervezésére. — 6szor: Erkezett folyamodás következtében elhatározott, miszerint jövőre gazdasági hivatalok körül alkalmazott imokoknak is a szabályszerű feltételek mellett igényük lehessen egyesületi tagságra. — 7szor: Múltán a dohánytermesztési pályáiratok közül egyik sem felett meg tökéletesen az egyesület kívánatának, ellenben Szon tagh Gusztáv ur e tárgyban olly népszerű utmutatást készített, mely reménytelőleg e fontos iparág jelen kifejtettség fokának minden tekintetben megfelelni fog, ezen utmutatást a közgyűlés olly határozattal adá ki nyomban végzendő bírálás végett, hogy azon esetre, ha ellene a szakértő bírálók részéről alapos kifogás nem tétetik, az még a tavasz bekövetkezése előtt 1000 példányban az egyesület költségén kinyomassék, a szerző pedig 20 arany díjjal tiszteltesék meg. — 8szor: Az állattenyésztési pályakérdésre két felelet érkezett. Egyiknek jellegje: „Hol hiba van, azt javítani kell” — a másiké: „Comemur pro utilitate universi, et nationis commodo.” Mind a két munka bírálatra bocsátott. — 9szor: Erdős Nagy Mózes által készített tüzelés fedélés rétlentőző esatornák részletes megírása és megismertelése végett újabb intézkedést történn, a kimerítő részletes s más föld-építési módokkal összehasonlító jelentése a jövő közgyűlésig bevarátik. — 10szor: Vidacs pesti jeles gépész által készített gazdasági szerszámok és gépek idonkint megírása és érdemelt esetben ajánlása is elhatározott, ezen vizsgálatok véghezvitelénél elnököl Brünek József tb. ur kértelt meg. — 11szor: Másodszor tett indítvány következtében alapszabályul fogadtatt el, miszerint a főkegyesületek elnökei, már mint azok, az anyaegyesület kormányzó választványa tagjait tekintessenek; minek következtében már ezuttal a választvány tagok sorába lépnek Andrássy György gróf gömörmegei, Batthyány Kázmér gróf és Majláth György főisp. helyettes urak baranyamegyei, Károlyi István gróf pestmegei, Károlyi Lajos gróf nyitra-megei és Majláth László báró barsmegei főkegyesületek elnökei. — 12szor: A tagválasztás kerülvén napi rendre, mint alapítók üdvözölttek: Csernovics Péter 300, Fodor Antal kincstári gazdatiszt Baranyában 200, Karácsonyi Guidó 300, Nádasy Leopold gr. 300, Stepha yts Gáspár tb. 200, Szapáry Antal gr. 600, Viczay Károly gr. 500, Zichy Otto gr. 200 pfo forintnyi alapítványi-tökevel. Hat évi 10 pengő frtnyi részvény-kötelesséssel rendes tagokul megválasztattak: báró Bémer József Kerepesen, Boros Orbán tiszánai praefectus, Haczeli Márton jószágfelügyelő Perbenyikben, Hetényi János ekeli reform. lelkész, Hirschfeld Fülöp jószágfelügyelő Zsombokrétén, Horváth József számtartó Hevesben, Kretzinger József számvivő Nagy-Dorogon, Lőrincz Károly gazdatiszt Pákán, Mőzer Lőrincz nagyperesztegi plébáms, Németh Péter tb. s tisztartó Kőnyben, Péchy Miksa tb. és postamester Szerenyén, Skubics Károly tb., Szent-Balázson, Somogyi Károly tb. és főpénztárnok Hoppáson, Strehle Károly tisztartó ugyanott, Taschler Ferencz tisztartó Bellanzen, és Ujváry Károly jószág-felügyelő Berdovecz-Ujlakon. — Egyszerű 10 pftnyi díj - felzetés mellett harmadik osztálybeli tagokká lőnek: Hlész Alajos bozítai tisztartó, Kardhordó József kir. sőtellenőr Chimorányban és Soltész Márton uradalmi pénztárnok H. Váralján. — Végre 13szor: Fájdalommal értesült az egyesület az évbén három lelkes tagjának haláláról, korán elhunynán a hazának Aezél József es. kir. kamarás, Ghyecz Károly nyitra-megei alispán és Wittmann János tb. ur, kiknek mindgyékében az egyesület ügyének egyegy jeles ténaszát veszté el. — Pesten, január 21. 1846. Török János egyesületi titoknak.

Főhívás a gyáralapító részvénytársaság irés részvények ádik részletének befizetésére. Az igazgatóság részéről közhírre tétetik, miként az alírt részvények utáni szabályszerű ádik részlet-befizetésnek határideje „f. 1846ik évi martius 1-jéről bezárólag mart. 15-keig” lecsad, mely határidő az igazgató választvány határozata következtében az alapító tagokra néve is olly megjegyzéssel utujtatt meg, miszerint az

alapító és nemalapító tagok azontuli befizetésének határidejére néve minden kötönbség megszűnik. A befizetések történetek Pesten a társasági pénz árnál (széltuozza gr. Pejaesevich ház 2.k emelet) és a vidéki ügynökségekél. Kelt Pesten febr. 1jén 1846.

Amerika.

Dec. 13kárul érkezett washingtoni hírek szerint Whitney, ki több évig Chinában tartózkodék, olly bámulatos tervvel lépett föl, millyenre eddig egyes ember aligha vállalkozott. Whitney t. i. egy vasutvonalt tervez Ujyorktól Columbiafolyam torkolatáig, vagy inkább, mely a michigani tó nyugati partnál kezdve a esendes Ozeán felé terjeszkednék. Bár e két pont közti távolság 2500 angol mérföld, nevezett vállalkozó mégis e vasutvonalt egy dollár nélkül ígérkezék létesíteni! Az egyesült státusok birtokához tartozván minden e vonal mellett fekvő föld, a vállalkozó nem kíván egyebet, mint az egész vasutvonalt hosszában egyegy g. foknyi szüdes földet, mellynek közepén lenne a vasut építendő szakadatlan vonalban Missouri, Mississippi s más a tervezett vonalba eső folyók áthidalatásával s mellyért a vasutat — mihelyt elkészülend — a nemzetnek engedné át. A vállalat költségei 50 millió dollárra számítottak. Kétségkívül a vonal kezdeténél fekvő első 60 angol mérföldnyi földek pénzért, munkáért s élelmiszerekért könnyen kicserélhetők lennének, mellyen a vonal 600 mérföldig elkészíthetnék s ez elegendő segélyül szolgálna e vasutnak kiellen térekeni építelésére is. A munkát azonnal több helyen kezdenék meg, hogy lehető legnagyobb gyorsasággal hozatnék létre a vállalat. Nem tudhatni ugyan egész biztosággal: vajjon a congressus meg fog e egyezni e tervben vagy nem; de több különböző színezetű congressustag kedvezőleg nyilatkozott róla. S vannak, kik erősen hiszik, hogy mielőtt husz év elfolyna, vasut kötetni össze az atlanti tengert a esendes Ozeánnal. — Többször közlék már a lapok Amerika városinak különféle s ugyanegy cím alatt többször előforduló nevezetét részint az ó. részint a bibliai, részint az új történet korából — pótlékul ime itt is néhány adat. Athene van 18 két egyetemmel; Sparta 13; 3 Korinth — de ezek egyike alig számít 30 házat; egy Babylon és Ninivé is bukkannak; továbbá 14 Róma, 12 Karthago, 4 Delphi s egy Leonidasra. Birnak továbbá az amerikaiak 3 Arkádia, 4 Attika, 1 Memphis, 21 Trója, 6 Homer, egy Horác, Virgil s Ovid, 10 Seneca, egy Plato, két Brutus, 1 Caesar, Hannibal s 3 Scipio, szintannyi Solon, egy Euclid, két Cato és Ciceroval. Magok az ós istenek is meghonosultak itt, van t. i. egy Jupiter, két Mars, egy Ceres, Apollo, Flóra, Diána s 3 Minerva. Bibliai nevezetűeket seregüstül találhatni: két Jeruzalem, 7 Belleham, 19 Gozen, 21 Libanon, 11 Palaestina s 13 Kánaán; nemkülönb 7 Karmel, 7 Szion, egy Szinai, 4 Jeriko, 8 Hebron és egy Emausz. London kétszer fordul elő Amerikában, ezeken kívül van még 19 Uj-London, 9 Edinburg és 10 Dublin, 9 Lissabon, két Madrid, öt Bern, két Schweiz, 13 Páris s egy falka Bordeaux, Versailles s tb., 3 Koppenhága, egy Poroszország, 20 Berlin, több Frankfurt, 12 Bécs, 10 Varsó s négy Polónia, 11 Pétervár s 9 Moszkva. Legtöbbször fordul elő Washington nevezet, mert ezt nem kevesebb, mint 106 hely viseli, egyedül Ohio-statusban 36 Washingtont számlálhatni.

Spanyolország.

Don Enrique infans jan. Sán Ferrolba utazott, hogy a Villa de Bilbao corvett feletti parancsnokságot átvegye. A képviselőknél jan. 9én tartott választfőirati vita igen ingerült hangulatú volt; ez alkalommal Orense vádolá a kormányt, hogy ez kibérelt kémei által Bengiso ezredet egy összeesküvésbeni részvétre nógató, hogy így alkalom adassék a szilárd jellemű esparteroistába belékötni s ellene bünvádi keresetet indítani s megemlíte, hogy a néptömegből egy ember, ki egyébiránt szabad polgára a szabad Spanyolországnak, csak azért ítéltetett halálra, s rajta végre is hajtatott a fekete ítélet, mert bizonyos közhivatalokra követ hajított. Az első vádra Narvaez tábornok válaszolt: „A kormány nem fogja túrni a rágalmaztatást s én (Narvaez hg. s új spanyol grand) ezerszer mondom, hogy ön rágalmazó.” Innét a pártok közt minden oldalról heves kitérések, sértő megtámadások keletkezének, mellyek utóljára is kényszeríték az elnököt az ülés időelőtti szétosztatására.

Franciaország.

A választfőirati vitaközött jan. 19én kezdék meg a követkamrában. Corne szóla először. A javaslat ugymond, nem más, mint a trónbeszéd hízegő viszhangja, s a miniszterek eljártának teljes méltánylása. Szónok szerint lehetetlen, hogy a kamra a bizottság ezen hódolat-nyilatkozatában osztozzék; mert az algiri erdevények, a kincstár fölemésztesése a franciaia katonák lemészároltatása felkiáltó tények ez ellen. A miniszterség Marokko magaviseletéről kezeskedett s most látja, hogy minden kinézésiben csalódott. Öt év lefolyta alatt felszámíthatlan segédforrás adatot szabad rendelkezése alá s mégis sem a pénzügyet

helyre nem hozá, sem uraságunkat az afrikai gyarmat felett meg nem erősíté. Külföld ellenében tett nyilatkozati tekinély s erónélküliek. A közjólétet, mellyel dicsekszik, a széles országban sehol sem tapasztalhatni; a nép nehéz adózási teher alatt nyög. A nagyobb szerű vállalatok egyesek kezeibe játszottak s így idéztetett elő a börzejáték eselüzlete, mellyből igen sok család vesztlyt merite nyereség helyett. Mint ezen érdekek, ugy az alkotvány sem tartatott nagyobb figyelemben, mert ollyan kormányt, minő a franciaországi, képviselőinek nem nevezhetni. A megvesztegetés minden alakban üzi veszélyes befolyású; a jólét egyéb forrásiban is megmérgeztette s a dolgok oda vannak juttatva, hogy a választási reform szükségé most már közönséges ohajtássá lón. E térer az első reform a kisebb választó testületek összcsoportosulásának megszüntetése lenne, de ezen institúciónak további kifejtéséről a miniszterium nem gondolkozik, hanem szándoka inkább azt megghamisítani s leajlasítani. Így köszönt e kormány alatti eljárás egyszeri fellődözésének! tapasztaltatott, hogy az eskütszék tagjai csak ollyanokból állítatnak össze, kiknek neveit a megyekormányzó sziveskedett e végett följegyezni. Minden státus-intézkedés egymásután megsértetett vagy elenyésztetett; különösen a népes városokban a nemzetiörség fel van osztatva, s azután sehol helyre nem állítva. Röviden: mind azon vád, mellyek a restauratio ótai miniszteriumokra illeszthetők voltak, érinti a mostani kabinetet. Le grand a választásokról szóló §st ostromlá; e térer szerinte semmi roszt sem nevezhetni, minek előidőzője nem a kormány lett volna. Szóval: a juliusi kormány sokkal illiberalisabb, mint maga a restauratio, mert minden viszsaélést s törvénytelenéget elkövetett, hogy a választók jogai megcsontkittassanak. „Ugyan hova jutottunk volna, mond szónok, a restauratio 15 évei alatt választó polgárság nélkül! 1829ben 200 fölebbezés számított a megyekormányzók választásokbai avatkozása ellen, s a legutóbbi választásoknál 2000 illy felszólalást olvastunk; ezekből igen kiviláglik a kormány pártatlansága?! Sok esetben a törvénszékéek kimondották rosszaságukat, sőt mellyek azt is kijelenték: hogy ezen hivatalnokok még vesztegetés vétésivé is tették magukat, s mint illyenek felelősségre vonatandók, ha bizonyos határidőre a kihagyott választók neveit az illető sorozatba vissza nem iglatják. Al tiszti, beszédő s egyéb hivatali állomások választási héruil árultattak; mert a miniszterium barátinak kezeiben minden eszköző s minden szabad annak elleni kijátszására; ámbár az illető urak tudhatnák: hogy Franciaország büntető codexében van egy czikk, melly a hivatalbeli kötelesség megszegésére érzékeny büntetést szab.” Szónok némelly állításnak igazolására tényeket is idézett. Erre Pegramont a párisi fő törvénszék tagja vevé a kormányt védelme alá, de a vádkép felhozottakat legkevésbbé sem tagadá: sőt elismeré, hogy hasonló viszsaélések igen gyakoriak, egyedül azt erősíté, hogy az emlegetett felelősség terhe nem a belminiszterre nehezül.

A páireknél jan. 15én Guizot védé Franciaország-nak Angliávali közös avatkozását a laplatai ügyekbe; állítá: hogy az ottani folytonos polgárháború által a franciaia érdekek érzékeny kárt szenvednek s hogy az eljárás rendszabály nem Anglia terve, hanem Braziliát, egyébként a franciaia kabinet ezélya Uruguay respublicának függetlenségét fentartani, mellyet Buenosayres mármár megsemmisítéssel fenyegetett. — A tanácskozás ezután Harcourt hg. és Montalembert gróf indítványa vitatására tért, kik a számüzött lengyelekre néve egy kedvező pont beigtatását javaslák. Villemain e pontnál megemlíte az orosz czárnak Rómában a szent atyánál tett látogatását s e látogatásban valami nagyszerűt lát rejleni az emberiség, a keresztyén vallás s népek jogaira néve; azért a szerencsétlen lengyeleknek is egy szebb és szabadabb jövőt remélve az indítványzott pont beigtatására annál bátrabban szavaz, mint hogy azt Franciaország évenként meg szokta tenni, habár a sikernek mindedig pusztá árnyéka sem mutatkozott. Ezután az algiri ügyekről szóló szakasz vételet föl. A kormány eljárását Pelet gróf és Moszkva hg. támadák meg; ez utóbbi különösen a miniszteriumnak Marokko elleni mozgását találta erőtlennek s hogy Algirral olly kevésre mehett a kormány, annak egyik okát abban lelő, hogy Abderrhaman császár egyetértésben van a nyugtalan Abdalkaderrel. Ezek vádjait b. Duyun és Laplace marq. czáfolgaták. Moline de St. Yon had-miniszter nem akart a kérdés fejtegetésébe bocsátkozni mélyebben, mert nem tartá ildomosnak olly tárgyról értekezni, melly még most forra legmelegebb sajtó alatt. „A háboru ugymond folyamatban van, a hadseregek minden oldalról támadási riadóra várnak. — (Ezen pontra megjegyzi a Presse, hogy a francziák ügye Algirban csakugyan nem úgy áll, mint annyi erőködés után állnia kellene; mert a törzsek, mellyekről olly gyakran mondatott: hogy örökre meghódítottak, első

adandó alkalommal felzendülnek, 's mert Abdelkader, kiról a' bulletin oly gyakran hírdeték, hogy teljesen semmivé tétett, ismét megjelenik, még pedig nagyobb erőben, bátrabban 's rettegtebben, mint valaha; pedig Algir Franciaországnak már egy millió r. d. ba került, ide nem számítván a' sok emberáldozatot, mely az afrikai csatatéren elhullott 's mindezekért még eddig semmi valódi haszon nem mutatkozik.) Cubiéres tábornok, Thiers alatt hadminiszter, kikelt a' zsákmányzó rendszer ellen, mely csak az alsóbb néposztályt sarcolja; pedig a' többek azok, kik a' háborút viselik 's abból hasznot húznak. Teste védelmezé a' marokkai császárt azon vád ellen, mintha ez a' tilkos mohammedán társaságok részese lenne, 's hogy eké az algiri későbbi lázadásoknak részleg ő is oka. Guizot ezen tilkos társaságokra megjegyzi: hogy azok nem mind veszélyesek Franciaországra nézve, mert a' duair és sincelasok is e' társasághoz tartoznak, mégis legűbb zsoldosai Franciaországnak. Valódi 's majd egyedüli lázító csak Abdelkader; egyébként Guizot sem kívánkozott a' tárgyba mélyebben becsátkozni, mert a' háború még folyamatban van. Erre Boissymarq. megjegyzi, hogy a' kormánynak bizonyosan érdekében áll illy nevezetes dolgokról nyilván nem emlékezni. Az algiri, mint más ügyeket illető szakaszok is változatlanul fogadtattak el. Az építési miniszter ígéretet tón: hogy e' választfelirati terv megvitátása után azonnal törvényjavaslatot nyújtand be a' vasutak haszonvehetőségét illetőleg. Végezetül az egész választfelirati terv egyedül a' lengyelekről szóló pont becsusztatásával—változtatás nélkül 120 szóval 23 ellen elfogadtatott. Ezen választfelirattal jan. 18kán Pasquier hg. Franciaország kanczellárja számos pair küldött kíséretében megjelent a' tülleriákban 's felolvasá azt a' királynak, ki, fia Nemours és Joinville hgek közt a' trónon állva — a' páirek szerencsekívánátát 's királyi családhozi ragaszkodásukat meleg szókkal köszönvén meg, legjobb akaratáról biztosítván a' küldöttséget, magától elbocsátá.

Portugália.

Miként említők, a' portugál cortest jan. 2án a' király-

nó személyesen nyitá meg; a' trónbeszéd nevezetesh pontjai ezek: „Egyetértésünk az idegen hatalmasságokkal folytonos, mi által kereskedelmi érdekeink iránt nagy előnyökkel kecsegtethetjük magunkat. A' nem rég Poroszországgal kötött kereskedési 's hajózási szerződés azon pontjai, melyek reá alkalmazhatók voltak, egyszersmind az egész német vámszövetségre kiterjesztettek. Spanyolországgal egyezvényt eszközöltem mind a' két fél ügyviselőinek felhatalmaztatásuk iránt. Legszerencsésb eredvény koronázá azon szilárdságot, mellyel az 1836. dec. 10ki rendelvényt 's Nagybritanniával a' rabszolgakereskedés eltörlésére kötött szerződést foganatosítottam. Azon hűség, mellyel a' kormány a' hazára és külföldre vonatkozó kötelességét teljesíti, biztos reményt nyújt, hogy a' státus hitele nem sokára helyre fog állíttatni.“ A' cortes elibe terjesztendőt javaslatokat részletesen nem emlité a' trónbeszéd. Az öszszeült cortesben a' kabinet többséggel bír.

Olaszország.

Évenként Rómában a' propaganda fényes nyelvünnepet szokott rendezni jan. 6án a' keleti bölcsek által megünnepelt Üdvözítőnek tiszteletére. Ez ünnep, miként buzgalomra ébresztő példája az isteni félelemnek, ugy egyszersmind legnyilvánosabb jele a' kereszténység művelődésének, 's a' missio nagyszerű feladatának. Ezen ünnepélynek hű részesei szoktak lenni oly vallásfelekezetek is, melyek egyébiránt a' római szentszéki felsőségnek közvetlen nem alárendeltjei. Ez ünnepen szemlélhetők valának a' propaganda növényedéi, kik saját anyanyelvükön magasztalák a' mindenható 's tanúsíták készségüket a' terhes életpályára. Az ós görög és római nyelvekeni beszédek nyiták meg az ünnepet, ezután következtek az olasz, francia, spanyol, portugál, német, angol, skott, ír, sváb, hollandi, lengyel, magyar, ily, bolgár, török, új-görög, cataloniai, máltai, zsidó, syriai, chaldei, kopt, arab, szerencsen, georgiai, amharai, chinai, samaritan, örmény, perzsa, albániai, sahei, mongol, kurd, czelta eredeti nyelveken mondott beszédek és tájmondások. A' propaganda ez ünnepen magasztaltság nélkül senki sem maradhatott, habár annak eszelekvésiben sem politikai, sem

vallási érdeket nem talált is; hogy ma az Üdvözítő tanítása minden nyelven hirdettetik, 's hogy alig található nép az egész földfelületen, melynek anyanyelvén az isten ígéje nem fejtgetettnek: vajjon tagadhatni é azt, hogy mind ez nem a' propaganda műve? Ezen nyelvünnep másnap ismételtetett, mert a' terem a' hallgatók közt Polidori, Asquini, Acton, Mai, Mezzofante, Lambruschini, Mattei bibornokokon kívül minden — ez időtájban Rómában tartózkodó fejedelmi, hercegi 's egyéb fővendégi személyek tiszteltettek, kik a' természet csak megelégtüléssel, hanem bámulással hagyták el.

Elegyhírek.

Az Ostervatore Triestino szerint Athenében január 11én a' senatus alelnökök választásával foglalkodott, melly megünnepeltetésben ez alkalommal Deljiami miniszteri jelölt 23. Trikopi ellenzéki pártolt pedig 22 szavazattal részesítették; senatusi titoknokokká a' miniszteri gondolkodású Kristokoupoulos, és Krisogoulos tanácsosok választattak meg.

Henecke tanár dec. 26án új bolygót (planetát) fődözött fel Berlinben, mellynek Astraea nevet adott. — Párisban a' szegények és ügyefogyottak száma tetemesen megsaporodott 's a' beállott tél sokkal nagyobb nyomorral fenyegeti a' szegényebb osztályt, mint az elmúltak, mert az élelmiszerek ára igen felszökött. A' papok lakjait minden felőlről környézik a' kéregetők, de a' nyújtott segély nem elegendő a' legűbb szükségset is fódözni.

A' szász hongyülésen folyvást szaporodnak a' számos aláírással ellátott kérelmek a' napi kérdések egyházi alkotvány, a' könyvvizsgálat megszüntetése, a' sajtószabadság behozatala, a' választó törvények javíttatása, törvénykezési eljárásnál szükséges nyilvánosság, a' dissidens katholicusok elismerése, a' múlt év jul. 17 és 19én kelt rendelvények megsemmítése, a' jezsuiták ellen szabandó rendszabályok, stb. érdekében, de mellyek foganatja hihetőleg 0 leerd.

9ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

Hirdetvény.

Ó császári 's királyi felsége az eddigi elszigeteltső- és harminczad-felügyelők helyett Magyarországnak és a' hozzá kapcsolt részekben létező kir. ső- és harminczad-hivataloknak igazgatásuk- és kezelésükre örökös végeztet őszszesen tizenegy, királyi tanácsosi czímmel rendszerileg díszesítendő, kerületi felügyelő felállítását oly módon méltóztatott legkegyelmesebben megrendelni, hogy mindegyikhez egy segéd, egy tollvivő, egy számító, egy irnok, egy járulnok, egy fogalmazói gyakornok és két hivatali gyakornok, egy hivatalszolga és egy hajduadassék.

Az új felügyelők következő állomásokon fognak elhelyeztetni u. m.: Pesten, Fiumében, Eszéken, Temesvárott, Pozsonyban, Zágrábban, Kassán, Debreczenben, Rosenbergen, Sopronyban és Körmenben.

Az első hét városban lakhelyüket tartandó első osztályú felügyelők (1500) ezer ötszáz, és a' segédek (800) nyolcz száz a' többi második osztályú felügyelők pedig (1200) ezer kétszáz, és a' segédek (700) hétszáz; továbbá a' tizenegy tollvivő és számító (500) ötszáz, az irnokok (350) háromszáz ötven, végül a' járulnokok (250) kétszáz ötven pengő forintnyi évi díjjal lesznek osztálykülönbség nélkül ellátva.

Lakhelyül a' Pesten, Fiumében és Temesvárott állomásozandó felügyelőknek négy, a' többieknek pedig háromszáz pengő forintot azon kikötéssel, miszerint ezen illetvényből egy minden tekintetben alkalmas felügyelőségi hivatalszállás kibérlésére szük-

séges költségek is fedezendők, a' segédeknek Pesten, Fiumében és Temesvárott (150) száz ötven pengő forint, a' tollvivők és számítóknak ugyanott (80) nyolczvan pengő forint, és hasonlóan ezen városokban létezendő felügyelőségi irnokok és járulnokoknak (60) hatvan és tekintőleg negyven pengő forint, a' többi segédnek pedig (100) száz pf. a' tollvivők és számítóknak (50) ötven pf. az irnokoknak (40) negyven pf. és a' járulnokoknak (30) harmincz pf. évenként szabhattak ki.

Felügyelői, segédi és tollvivői hivatal elnyerhetésére fedhetlen életmódon kívül, a' honban divatozó nyelvek és a' fenálló általános kezelési rendszabályok, nemkülönben az ország alkotványa és törvényei, ugyszinte a' közkormányzási és főleg a' kamarai ügyködés alapos és kimerítő tudása okvetlenül megkívántatik.

Azon egyedek tehát, kik a' fennevezett legkegyelmesebben rendszeresített új hivatalok egyikét, kivéven a' linnei felügyelői állomást, elnyerni ohajtanák, e' részbeni folyamodványaikat, az elévgeztet famulmányok, eddigi hivataloskodásuk, tisztaságuk, a' ső- és harminczad- és pénzügy-kezelésben, valamint a' számoló szakban szerzett ismeretükreli hiteles bizonyítványokkal ellátva legfeljebb f. é. mártus 20áig rendes uton a' nagyméltóságú magyar királyi udvari kincstárnál benyújtani igyekezzenek.

A' fenebbi megkívántatóságokat tanúsítandó eredeti, vagy hiteles másolatbani oklevelekkel el nem látott folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

2-3

Hirdetés.

A' n. méltóságú magyar királyi udvari kincstár részéről közhírré tétetik: hogy a' pesti ugynevezett angol kisasszonyok nevelő intézetében egy nemtelen származású kincstári tisztviselői növendék leány helye megürült legyen. Miről az illető szülők vagy gyámsítók a' végeztet értesítettek: hogy eziránti folyamodásukat legfeljebb folyó évi február hónapnak utolsó napjáig bezárólag a' magyar királyi udvari kincstár íktatói hivatalába benyujtsák. Megkívántatnak pedig ennek elnyerésére e' következők:

1) Hogy ezen nevelő intézetbe jutni kívánkozó növendék valóságos magyar királyi kincstári avagy harminczadi, sőházi, gazdasági, bányászati, vagy postai nemtelen származású tiszt leánya, s legalább nyolcz, leg-

főjebb pedig 12 éves egyen.

2) Hogy az eszedőlevelekhez következő négy rendbeli eredeti bizonyítványok mellékelteszenek, ugymin: a) a' növendék keresztlevele, b) híműöltási, vagy arról szóló bizonyítvány, hogy a' növendék a' természetes híműöltől szerencsésen kigyógyult, c) orvosi bizonyítvány a' növendék jó egészségi állapotjáról, és ép testi alkotásáról, s d) az illető helybeli hatóságnak arról szóló hiteles bizonyítványa, hogy az említett intézetbe jutni kívánkozó növendék valóságosan nemtelen származású legyen, végre

3) Az eszedőlevelében még azt is megjegyezni szükséges, hány élő gyermekök, vagy árvájok egyen az illető szülőknek vagy gyámsítókknak, és mennyi időt töltöttek ugyanazon atyák kincstári szolgálatban.

3-3

Hirdetvény.

Ó es. és apostoli királyi felsége a' legfensőbb szolgálat czélfára szükséges anyagok és eszközök megszerzésére 's kezelésére a' magy. kir. udvari kincstár keblében egy különös, közvetlen a' mondott kir. udvari kincstárnak alárendelt kincstári gazdasági hivatal legkegyelmesebben alkotni 's annak személyzetét egy gondnokkal évenkénti nyolczszáz ftuyi tisztifizetéssel és egy ellenőrrel hatszáz forinttal — kik mindketten évenkénti tiszti fizetésűkhöz hasonló biztosítékpenzt letenni tartoznak, — tovább egy hivatali szolgálóval évenkénti háromszáz pengő forinttal, és egy segéd-szolgálóval kétszáz ötven pengő forinttal rendszeresíteni méltóztatott.

Rangra nézve az újon felállított tisztviselők a' letéleti harminczad-hivataloknál alkalmazott harminczadosok- és ellenőrökkel

2-3

Árverési hirdetvény.

A' nagyméltóságú magyar királyi udvari kincstár engedelméből következő tokaji kir. kamarai uradalomhoz tartozó haszonvételek 1846ik évi februárius 11kén Terezalou tartandó nyilvános árverés utján a' legűbbet ígérőnek; hánatpéaz lefizetése és elegendő biztosíték kimutatása mellett, haszonbérbe fognak adatni:

1) A' tokaji határban levő Fegyveres nevű 43 köblös uradalmi földék.

2) A' terezali határban levő Szugolyhát nevű 20 köblös uradalmi földék 1846ik

egy fokon fognak állani, minélfogva a' gondnok napidijára nézve a' 10k, 's az ellenőr a' 11k szakaszba soroztaták, a' szolgák pedig a' kir. magy. udvari kincstár segéd-hivatalában létező többi illynemű szolgálkhoz hasonlíttatnak.

E' körbeni tiszti állomások elnyerésére a' számtételbeni tökéletes jártosságon kívül, még a' kézművekeni némi avatottság is megkívántatik.

Az érintett 's újlag rendszeresített tiszti állomásokérti folyamodványok benyújtására, mellyek mind a' folyamodók eddigi szolgálatairól, mind erkölcsi viselkedéséről hiteles tanúsítványokkal ellátandók, határidőül jelen évi hójtelőhő utolsó napja jelöltetik ki, mely időig tehát az illető folyamodók kellően tanúsítványozott folyamodványaikat rendes hivatalos uton küldjék be.

2-3

2-3 Árverési hirdetvény.

A' nagyméltóságú magy. kir. udv. kincstár kegyes engedelméből közhírré tétetik, hogy a' tokaji kir. kincstári uradalom részéről, a' tolesvai és erdőbényei szőlőkben 1845ik évben termett 46 1/2 hordó két puttonos másolás és 48 hordó közönséges majorsági, szintén ez évi termésű borok — továbbá tokaji, terezali és mádi 1845ik évi termésű 8 hordó négy puttonos és 89 hordó két puttonos másolás, és 25 hordó majorsági bor, nemkülönben 30 hordó szintén 1845iki termésű dézma-borok, folyó 1846ik évi február 9dik napján Terezalou tartandó nyilvános árverés utján a' legűbbet ígérőnek készpénz fizetése mellett eladatni fognak.

+ Jóság-haszonbérlet,

M. gróf Ráday Gedeon urnak t. Nográd megyében helyezett Csécsesi, Gedei és Rózsás-almási hirtokrészei folyó 1846ik évi szent-György naptól kezdve haszonbérbe adandók — bővebb értesítést ad irántok személyesen vagy bérmentes levelek által a' tulajdonos m. gróf Pesten a' ezukor utcazi Heldwein házban, vagy megbizottja Kapezy Tamás ügyvéd az uritezai Trattner-Károlyi házban.

3-3

Hirdetés.

Ó es. 's apostoli királyi felsége szabad királyi Zeng városában fenálló bölcsezségi magány-tanuló-intézetnek — nyilvános

intézetrei emeltetését legkegyelmesebben megengedni méltóztatott; mi is ezennel közhírré tétetik. Pesten 1846ik évi január hó 26án. Szoblahóói Pálma Elek, egyetemi jegyző.

1-3